

Aan:

- de centrale organisaties van werkgevers en van werknemers
- de Vereniging van Bedrijfspensioenfondsen (VB)
- de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (OPF)
- het Verbond van Verzekeraars

Den Haag : 25 maart 1998
Ons kenmerk : S.A.98.07023./K
Uw kenmerk : -
Betreft : Pensioen en verlof

Dames en heren,

Bij het Parlement is momenteel het Wetsvoorstel financiering loopbaanonderbreking (25 477) in behandeling. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in dat kader bij herhaling laten weten dat nog dit jaar zal worden geëvalueerd of de sociale partners er in zijn geslaagd om de belemmeringen voor het opnemen van verlof in pensioenregelingen in voldoende mate weg te nemen. Indien dit niet het geval is, wil het kabinet overgaan tot regelgeving. In het bijzonder wordt van belang geacht dat gedurende de verlofperiode (in het onderhavige wetsvoorstel inzake de loopbaanonderbreking is de maximale verlofperiode verlengd van 6 naar 18 maanden) de risicodekking welke de pensioenregeling biedt voor overlijden en arbeidsongeschiktheid doorloopt.

Ter zake heeft de Stichting van de Arbeid de afgelopen jaren bij een aantal gelegenheden aanbevelingen aan bij pensioenregelingen betrokken partijen gedaan, laatstelijk in het kader van de nota 'Overwegingen en aanbevelingen inzake de combinatie van arbeid en zorg'¹.

Mede gelet op de omstandigheid dat de benadering die de Stichting voorstaat in de opeenvolgende specifieke aanbevelingen steeds terugkeerde, heeft zij het in het kader van de totstandkoming van haar eerder genoemde nota wenselijk geoordeeld te komen tot een integrale aanbeveling over zorgverlof en pensioenvoorziening. Zij heeft daarbij de gelegenheid te baat genomen om de werkings sfeer van de aanbeveling te verbreden tot verlof in verband met educatie, waarbij onder dit laatste ook verlofvormen worden begrepen ten behoeve van het in stand houden of versterken van de employability van de werknemer.

---

¹ Stichting van de Arbeid, 18 maart 1997; publikatienr. 2/97 (Bijlage 3)

De tekst van deze aanbeveling met toelichting zijn in een bijlage bij deze brief gevoegd.

De Stichting van de Arbeid verzoekt u de bij pensioenregelingen betrokken partijen welke bij uw organisatie zijn aangesloten, te informeren over de actuele politieke belangstelling voor dit onderwerp en op hen een dringend beroep te doen om - voor zover dat niet reeds is gebeurd - aan deze kwestie aandacht te besteden.

Een afschrift van deze brief zenden wij aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Hoogachtend,

STICHTING VAN DE ARBEID

drs E.H. Broekema
secretaris

Aan partijen bij aanvullende pensioenregelingen:

Aanbeveling inzake een pensioenvoorziening gedurende verlof voor zorgtaken of educatie¹

---

1. De Stichting van de Arbeid beveelt partijen betrokken bij aanvullende pensioenregelingen waarin is voorzien in een nabestaanden en/of een invaliditeitspensioen met nadruk aan om, voor zover dit nog niet is gebeurd, te voorzien in de mogelijkheid van voortzetting van de verzekering van het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico voor werknemers die verlof genieten in verband met zorgtaken of educatie op basis van de grondslag die gold onmiddellijk voorafgaande aan het verlof.

2. Voorts verzoekt de Stichting van de Arbeid partijen bij aanvullende pensioenregelingen om, voor zover dit nog niet eerder is gebeurd, nader te bezien onder welke voorwaarden, bijvoorbeeld ter zake van de kostentoedeling, in de pensioenregeling de mogelijkheid tot volledige voortzetting van de opbouw van het oudedagspensioen voor werknemers die van bedoeld verlof gebruik maken, kan worden opgenomen.

3. Indien volledige voortzetting van de deelneming aan de regeling geheel of gedeeltelijk op kosten van de verlofganger reeds mogelijk is, dan wel wordt overwogen, verdient het aanbeveling ook te voorzien in de mogelijkheid van voortzetting van alleen de dekking van het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico.

4. De Stichting beveelt ten slotte aan de nodige zorg te besteden aan een goede voorlichting aan werknemers over de pensioenaspecten van het verlof.

---

¹ Zoals gepubliceerd in Bijlage 3 van de nota '*Overwegingen en aanbevelingen inzake de combinatie van arbeid en zorg*' - Stichting van de Arbeid, 18 maart 1997; publikatienr. 2/97

Toelichting

In het recente verleden heeft de Stichting van de Arbeid een aantal keren aanbevelingen gedaan en/of opvattingen verwoord over pensioenvoorziening en verlof ten behoeve van zorgtaken². Aanvankelijk alleen over ouderschapsverlof en pensioenvoorziening, maar vervolgens ook over zorgverlof en pensioenvoorziening. Mede gelet op de omstandigheid dat de benadering die de Stichting voorstaat in de opeenvolgende specifieke aanbevelingen steeds terugkeerde, leek het haar praktisch deze nu compact te verwoorden in een integrale aanbeveling over zorgverlof en pensioenvoorziening.

Zij heeft daarbij de gelegenheid te baat genomen om de werkingssfeer van de aanbeveling te verbreden tot verlof in verband met educatie, waarbij onder dit laatste ook verlofvormen worden begrepen ten behoeve van het in stand houden of versterken van de employability van de werknemer.

Aanleiding daarvoor is dat de Stichting van de Arbeid op 26 november 1996 een nota heeft uitgebracht over het belang van scholing en opleiding voor sector, bedrijf en werknemer³. Met deze nota plaatst de Stichting scholing en opleiding van werknemers in het teken van employability, waarbij zij scholing en opleiding van werknemers omschrijft als: activiteiten waarbij werknemers op een gestructureerde wijze kennis en/of vaardigheden verwerven die van belang zijn en in relatie staan met hun huidige dan wel met een potentiële toekomstige functie.

De Stichting verwacht dat in de toekomst sprake zal zijn van een diversiteit in behoeften wat betreft de voor scholing benodigde tijd, afhankelijk van vorm en inhoud van de te volgen scholing, waarbij ook sprake kan zijn van langerdurende vormen van scholing. In het laatste geval zullen nadere (individuele) afspraken tussen werkgever en werknemer nodig zijn.

In algemene zin voorziet de Stichting van de Arbeid dat in toenemende mate een beroep zal worden gedaan op verloffaciliteiten die ten dienste staan aan de combineerbaarheid van betaalde arbeid en zorg, alsmede van scholing en opleiding, respectievelijk dat in toenemende mate collectieve en/of individuele afspraken ter zake worden gemaakt.

Zij acht het ongewenst dat dergelijke beslissingen worden gecompliceerd door onzekerheden rond de pensioenvoorziening van betrokkene.

Overigens zijn in de meeste gevallen alleen negatieve gevolgen voor de aanvullende pensioenvoorziening en de arbeidsongeschiktheidsvoorziening aan de orde wanneer de verloffaciliteit geheel of gedeeltelijk onbetaald is. In sommige kort-

---

² - Stichting van de Arbeid - Bijlage 3 bij de *Nota Vrouw en Arbeid*; geactualiseerde versie van juni 1991 welke is opgenomen in *Aanbevelingen over vrouw en arbeid*; publikatienr. 4/91;
 - Stichting van de Arbeid - *Advies over de evaluatie van de Wet op het ouderschapsverlof*, 20 juli 1995; publikatie nr. 5/95;
 - Brief d.d. 18 mei 1994 van de Stichting van de Arbeid aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *zorgverlof en pensioenvoorziening*; kenmerk S.A. 94.12.818 K/CH

³ Stichting van de Arbeid; *Werken aan je 'werkkring'*; 26 november 1996; publikatienr. 9/96

durende situaties, zoals bijvoorbeeld bij het opnemen van calamiteitenverlof, zal er vaak sprake zijn van loondoorbetaling, zodat in die gevallen geen negatieve pensioengevolgen optreden.

Daar waar voor betaling van loonverlet bij bepaalde vormen van verlof gebruik wordt gemaakt van een fonds, is een en ander afhankelijk van de reglementen van het fonds. Niet altijd is expliciet voorzien in het voorkómen van negatieve pensioengevolgen. In voorkomende gevallen is het tevens van belang aandacht te schenken aan de vergoeding van de pensioenpremie door het fonds.

Pensioenregelingen als hier bedoeld maken onderdeel uit van de algemene arbeidsvoorwaarden en vallen derhalve onder de verantwoordelijkheid van cao-partijen op het decentrale niveau.

De Stichting van de Arbeid acht de onderhavige materie van zodanig gewicht, dat zij daarvoor met bovenstaande aanbeveling de aandacht van deze partijen vraagt. Zij vertrouwt er op dat cao-partijen zorgvuldig nagaan of het in de betreffende bedrijfstak of onderneming wenselijk c.q. haalbaar is om tijdens de periode van het verlof, of een gedeelte daarvan, een volledige voortzetting van de pensioenopbouw, al of niet op vrijwillige basis, in de pensioenregeling op te nemen.

Overigens is het aan cao-partijen om te beslissen of een (beperkt) pensioenverlies al of niet aanvaardbaar of redelijk is.

De Stichting vraagt uitdrukkelijk aandacht voor de voortzetting van de dekking van het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico gedurende de verlofperiode.

Indien de pensioenregeling reeds de mogelijkheid biedt om op vrijwillige basis en voor rekening van de desbetreffende werknemer gedurende het verlof de deelneming volledig voort te zetten, wordt aanbevolen deze keuzemogelijkheid uit te breiden met de mogelijkheid om eventueel alleen de verzekering van het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico op basis van de oorspronkelijke grondslag voort te zetten. De verlofganger kan er dan, bijvoorbeeld uit kostenoverwegingen, voor kiezen om alleen de dekking van het arbeidsongeschiktheids- en het overlijdensrisico voort te zetten.

Voorts verdient het aanbeveling de nodige zorg te besteden aan een goede voorlichting over deze aspecten aan werknemers die van een verloffaciliteit als hier bedoeld gebruik willen maken.

18 maart 1997